

O escándalo do cabaré e o fenómeno Zelenskyi

Description

Ante a indignada reacción da cidadanía, a dirección do “Barrio” desculpouse precipitadamente e retirou o vídeo da súa páxina web. Con todo, non se puido paliar a gravidade do incidente porque a ridiculización do ucráino sempre foi un dos principais piares da actuación do conxunto artístico, que foi creado polo actual presidente de Ucraína, Volodímir Zelenskyi, e mantén lazos estreitos co el. Xurdiu dunha competición popular na URSS entre equipos de estudantes humoristas (alegres e enxeñosos), na que se admitía a sátira dos fenómenos sociais, por suposto, dentro de límites aceptables. Foi neste espectáculo no que o estudante universitario Zelenskyi atopou o seu camiño, adicándose plenamente a el, nin sequera chegando a exercer a profesión adquirida na universidade. Así as cousas, o ascenso ao cargo máis alto, o do presidente de Ucraína, parece en gran medida unha transposición da súa serie cómica “Servidor do Pobo” (tamén un proxecto do “Barrio”) á realidade política. Os trazos que caracterizaron a actividade artística durante décadas seguen vivos en Zelenskyi, o político.

O mundo da comedia, como todo o campo do entretemento no espazo postsoviético, desenvolveuse cunha orientación tradicional cara ao mercado que funcionaba en lingua rusa, porque é máis amplo e rendible. Con esta orientación producíase unha inevitable adaptación á idea básica, formada desde a época imperial, de que os maiores logros pertencían á cultura rusa e foron creados en lingua rusa. As imaxes de representantes doutras culturas nacionais só se permitían se non suscitaban dúbidas sobre o protagonismo de toda Rusia. Polo tanto, os ucráinos na obra de Zelenskyi, que se xerou e se desenvolveu en Rusia, víanse a si mesmos como aldeáns hospitalarios, industriais, enxeñosos, pero sempre subdesenvolvidos. Podían ser intelixentes, pero pouco educados, tentaban falar ruso pero realmente non coñecían nin esta lingua de “ciencia e cultura avanzadas” nin a súa propia. Así mesmo, a imaxe vendida sobre o Estado ucráino nas súas obras estaba desprovista dunha idea nacional clara, parecía máis un refuxio para empresarios corruptos e, no seu conxunto, axeitado sobre todo para ser obxecto de sátira cáustica.

Non foi casual, senón máis ben característico, que en abril de 2014, tras a anexión de Crimea por parte de Rusia e o estalido de hostilidades en Donbas, cando Ucraína estaba no medio dun acalorado debate sobre a relación entre os ucráinos e rusos, Zelenskyi fixo unha declaración pública que coincidía notoriamente coas declaracións de Putin: ucráinos e rusos son un só pobo, “falamos o mesmo idioma. Temos a mesma historia ... a mesma cultura. ... un mesmo destino. ... Temos que estar xuntos. ... xuntos para construír o noso futuro, ... o noso país”. Cabe mencionar que foi naquela época que o conscripto V. Zelenskyi fixo caso omiso das citacións para o servizo militar en 4 ocasións.

Parece paradoxal que, despois de cinco anos, un home que, por dicilo levemente, subestima a identidade nacional do seu pobo e sen experiencia política, no contexto dunha guerra con Rusia (aínda que híbrida inicialmente) irrompeu na política e, pasados uns meses, tomou o lugar de xefe dun Estado que, ao tratar de acadar a súa independencia real, é atacado pola antiga metrópole que lle nega o dereito a existir, supostamente porque non ten identidade propia. O aparente paradoxo desfaiase con varias razóns convincentes.

En primeiro lugar, hai que ter en conta que, como resultado de varios séculos da política do centralismo de Moscova, dirixida a borrar calquera autoconsciencia nacional distinta da rusa, formáronse vastos sectores apáticos cara á cuestión nacional e lingüística. As clases traballadoras, cunha alta presenza de migrantes doutras rexións, estaban preocupadas por superar a precariedade das condicións de vida, deixando fóra do seu interese práctico as cuestións da lingua e cultura nacionais, asimilandose ao ámbito lingüístico-cultural ruso. Tal oportunismo tamén se observou en representantes das clases altas, que se beneficiaban máis mostrándose submisos ao centro, que buscaba “borrar as diferenzas”.

A idea nacional subordinara importancia para a independencia estatal de Ucraína en 1991, froito da disolución formal da Unión Soviética e non da loita pola liberación nacional. A medida que os novos oligarcas e as elites emerxentes se desenvolveron e enriqueceron, a necesidade de fortalecer a independencia fronte a Rusia fíxose inevitable, xa que seguiu tratando de recuperar as pezas do imperio que foran arrincadas del, e o desexo xeral de distanciarse de Moscova gañou forza. Con todo, aínda había un número considerable de persoas indiferentes á independencia nacional-estatal, xa que a súa construción requiría bastantes esforzos adicionais, e desde 2014, tamén foi necesario combatir con armas por iso. Por outra banda, existía a opción de “non importa que lingua falar”, porque era máis fácil deixar de loitar teimudamente e renderse baixo a á de Moscova.

A falta de convicción ante a posibilidade de éxito no desenvolvemento independente xunto coa perda de fe nos políticos creou as bases para o éxito electoral de V. Zelenskyi, que se presentou como unha alternativa a absolutamente todos os políticos e ofreceu sorprendentemente solucións sinxelas a cuestións tan espiñentas como a guerra en Oriente: O que se necesitaba era “deixar de disparar”, “mirar aos ollos de Putin” e “ver neles a paz”, atoparse nalgún lugar entre as demandas mutuas.

En realidade, o apoio electoral a Zelensky non foi tan esmagador, como se cre reclamando máis do 70 por cento. Foron os votos emitidos na segunda volta, cando os ucráinos elixiron entre varios candidatos, Zelensky recibiu menos dun terzo dos votos, aínda que foi o resultado máis alto. A continuación, recolleu os votos de aqueles que non quiseron votar ao seu rival, P. Poroxenko.

O presidente populista non tiña nin un programa de acción claro nin partidarios convencidos, polo que non se esperaba que puxese en práctica os seus eslogáns electorais ao estilo da serie de televisión Servidor do Pobo. Non houbo loita contra a corrupción e a excesiva influencia dos oligarcas no goberno, que son os principais obstáculos para a integración europea, os círculos asociados a Zelensky gozaron de impunidad; os tribunais permaneceron ineficaces e dependentes dos intereses de grupo, o crecemento económico foi baixo, os plans para desenvolver pequenas e medianas empresas e atraer investimento estranxeiro non se aplicaron, e a pobreza e o desemprego seguiron sendo elevados. As medidas de defensa reducíronse mentres Zelensky burlábase dos amigos occidentais, que advertían sobre os preparativos militares de Rusia. Todo isto acabou convencendo a Putin de que chegara o momento de enviar tropas para impoñer a súa propia orde ao suposto “non Estado”.

A invasión rusa a gran escala en febreiro de 2024 puido ser un “momento da verdade” para o político de Zelensky: cando te atacan con armas para destruírte, a simulación de actividade e a demagogia non che salvarán, tes que loitar de verdade. Sorprende moito a todos ao aparecer no vídeo co seu persoal máis próximo, todos vestidos co que parecía camuflaxe militar, e asegurando que todos permanecerían en Kiev e pretendían organizar a expulsión do atacante.

Con todo, as columnas inimigas entraron case sen trabas en territorio ucráino, aínda que a oficina do presidente dixo á poboación que o inimigo non tiña ningunha posibilidade de éxito e que pronto perdería o contacto coas bases de abastecemento, que na guerra moderna non hai liñas de fronte, a loita é loitado por grupos de batallóns móbiles, polo que a penetración dos soldados rusos nas profundidades do país non foi especialmente importante.

En resumo, Zelenskyi, tanta antes como despois do “momento da verdade”, non demostrou estar capacitado para o papel do comandante en xefe supremo. Para repeler ao agresor, que pretende abertamente “resolver definitivamente a cuestión do fracasado Estado ucráino”, todos e cada dous habitantes do país traballaron para a expulsión completa dos dous invasores de Ucraína. Había que ter a subordinación da vida de toda a sociedade e as necesidades para acadar a vitoria (que non se debe confundir coa mobilización total) e a creación dun órgano directo adecuado, cun goberno de coalición. Comezou dende o primeiro día da invasión, pero aínda non se está a facer.

Mentres que á fronte os militares loitan en condicións similares ás da carnicería da Primeira Guerra Mundial, na retagarda pódense atopar bastantes persoas indecorosas que se afastan de vivir comodamente e quedar a distancia das penurias da

guerra, mesmo dentro do Ministerio de Defensa non faltan senvergoñas que seguen roubando coma se nada pasase. É bastante triste que Zelenskyi, ante tales abusos egrexios, non atopase nada mellor que pedir aos xornalistas que non publiquen casos de corrupción ata que termine a guerra. En canto ao Goberno de coalición, asegura que os seus responsables de 5-6 son suficientes para dirixir o país. Mostra unha falta de intelixencia que limita coa traizón.

Os recentes desacordos de Zelenskyy co comandante en xefe das Forzas Armadas de Ucraína, o xeneral Zaluzhnyi, demostraron que o primeiro simplemente non ten nin idea de como liberar as partes ocupadas de Ucraína e non entende en absoluto o que necesita o exército. Actúa coma se todas as cuestións bélicas dependan unicamente da axuda estranxeira e viaxa polo mundo vestindo un uniforme pseudomilitar que probablemente xa non lle dá máis credibilidade.

Claramente, Occidente teme que unha maior implicación en Ucraína poida levar a unha confrontación directa con Rusia e causar consecuencias catastróficas a escala mundial, a axuda proporciónase de forma dosificada e chega tarde. A falta, digamos, de accións acertadas por parte de Zelenskyi prolongou a guerra, Putin ocupou novos territorios, incorporounos como rexións á Federación Rusa, reforzou a defensa das fronteiras alcanzadas e está preparando recursos para unha nova ofensiva; mentres Zelenskyy só comeza a pensar en como preparar unha defensa sustentable, algo que debería terse arranxado antes de febreiro de 2022. As reflexións sobre a liberación dos territorios ocupados e a posta en marcha do plan de paz de Zelenskyi aprázanse indefinidamente.

Aínda así, a Rusia de Putin está lonxe de alcanzar os seus obxectivos, aínda que Zelenskyy dálle a oportunidade de corrixir os seus erros de cálculo. Putin estaba seguro de que a maioría dos ucráinos que votaron a Zelenskyi non tiñan suficiente conciencia nacional, que facilmente se recoñecerían como “novorosianos” en vista do exército ruso, como ocorreu en Crimea e Donbas. Pero a realidade é que a brutal invasión deu un impulso poderoso á formación dunha nación política no país, que non quere depender de Moscova, Incluso os que antes de febreiro insistiron en que non había diferenzas en que lingua falar cambiaron conscientemente ao ucráino.

Cando en febreiro de 2022, en voz trepidante, Putin anunciou que estaba “obrigado” a iniciar a súa “operación militar especial”, contou con que Zelenskyi, un advenedizo sen coñecementos políticos, non resistiría, Occidente faríase de lado, temeroso da posibilidade dunha guerra real, e a cancelación do dereito internacional por parte de Rusia atoparía apoio directo ou velado en todo o mundo dun número considerable de desexosos de cambiar a orde mundial ao seu favor.

Non todo foi segundo o plan de Putin, pero soubo aproveitarse amplamente da mala xestión do comandante en xefe supremo de Ucraína, V. Zelenskyi (e das súas omisións) e si conseguiu reenfocarse nunha guerra prolongada que terá unha duración por agora indefinible. Mentres dure, seguirá persuadindo que o mundo a estas alturas aínda pode tolerar que alguén trate de cambiar a orde internacional pola forza e cancelar o dereito internacional e tamén reforzará todo tipo de dúbidas sobre a posibilidade de que as nacións anteriormente oprimidas consigan pacificamente a súa independencia.

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

Europe

ETIQUETAS

Guerras

INVESTIGACION

International Relations

Date Created

January 31, 2024

Meta Fields

Autoria : 12106